

divided-place-evidence-from-northern-ireland/
65109ED431272F8CEE401CBDBF9D340C (дата звернення: 22.12.2024).

12. Costello A. Citizens' Preferences and the Future of Europe: A Case for the 'Five Scenarios' as Deliberative Entry-Points in Mini-Publics. *Journal of Contemporary European Studies*. 2024. № 32(4). С. 1228–1241.

13. Ron A. The "Public" in "Public Peace Process" and in "Mini-Publics:": A Dialogue between Democratic Theory and Peace Studies. *Peace and Conflict Studies*. 2010. № 17(2). С. 3–20.

14. Roberts D. Beyond the Metropolis? Popular Peace and Postconflict Peacebuilding. *Loughborough Institutional Repository*, 2010. URL: <https://dspace.lboro.ac.uk/> (дата звернення: 22.12.2024).

15. Parver C., Wolf R. Civil Society's Involvement in Post-Conflict Peacebuilding. *International Journal of Legal Information*. 2008. Vol. 36, No. 1. P. 51–79. URL: <https://digitalcommons.wcl.american.edu/> (дата звернення: 22.12.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-53>

**ANALYTICAL SUPPORT FOR PUBLIC PROCUREMENT:
THEORETICAL FOUNDATIONS, METHODOLOGY,
AND PRACTICAL APPLICATION IN THE SYSTEM
OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE**

**АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ:
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗАСТОСУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
УКРАЇНИ**

Pitel N. S.

*Ph.D. in Economics, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Economics, Management and
Commercial Activity
Central Ukrainian National Technical
University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Пітел Н. С.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки,
менеджменту та комерційної
діяльності
Центральноукраїнський
національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

Аналітичне забезпечення публічних закупівель є важливим елементом сучасної системи державного управління, що забезпечує ефективне використання державних ресурсів та сприяє досягненню стратегічних цілей економічного розвитку. У контексті реформування державного сектору України, адаптації до міжнародних стандартів та інтеграції в європейський економічний простір, питання формування ефективної методології аналітичного забезпечення набуває особливої актуальності.

Розвиток аналітичного забезпечення в системі публічних закупівель дозволяє підвищити якість ухвалення рішень та зменшити ризики зловживань, оскільки на основі якісного аналізу даних можна оптимізувати процеси закупівель, мінімізувати витрати та забезпечити відповідність закупівель потребам громадян. Це особливо актуально для України, де досі зберігаються виклики щодо прозорості та ефективності державного управління. Удосконалення методології аналізу публічних закупівель сприяє підвищенню рівня довіри громадян до державних інституцій, зміцненню міжнародного іміджу країни та формуванню конкурентного середовища, зокрема.

Важливим аспектом є також те, що інтеграція передових технологій, таких як великі дані (Big Data), машинне навчання та штучний інтелект, відкриває нові можливості для вдосконалення аналітичного забезпечення. У цьому контексті дослідження сучасних підходів до аналітики публічних закупівель, адаптованих до умов України, дозволить покращити управління публічними фінансами та підвищити результативність економічних реформ [2, с. 68].

Актуальність дослідження теоретичних та методологічних засад, а також практичного втілення аналітичного забезпечення публічних закупівель зумовлена його значним впливом на формування дієвої системи управління державними коштами та підвищення добробуту українського суспільства.

Методологія публічних закупівель в Україні являє собою комплексний інструментарій, що забезпечує ефективне та прозоре використання бюджетних коштів для задоволення потреб держави. Вона ґрунтується на чіткому правовому підґрунті, втілюючи принципи конкурентності, прозорості, недискримінації, ефективності та відповідальності тощо. Варто зазначити, що Закон України «Про публічні закупівлі» виступає фундаментом цієї системи, визначаючи основні засади її функціонування, який регламентує процедури закупівель, права та обов'язки учасників, а також механізми контролю та моніторингу [1].

Методологія публічних закупівель спрямована на досягнення таких ключових завдань, як оптимізація використання бюджетних ресурсів, стимулювання конкурентного середовища, забезпечення прозорості процедур і підвищення ефективності державного управління. Доречно зазначити, що система публічних закупівель в Україні перебуває у стані постійного розвитку, активно інтегруючи передовий міжнародний досвід, адаптуючись до актуальних викликів, а також слугує ключовим механізмом для створення ефективної та прозорої системи державного управління загалом.

Концепція публічних закупівель створює фундамент для впровадження ефективних критеріїв закупівель, визначаючи основні правила та процедури, які регулюють оцінку та вибір пропозицій. Водночас, визначення критеріїв ефективних закупівель є невід'ємною частиною цієї методології, оскільки зазначені критерії дозволяють оцінювати пропозиції не тільки за ціною, а й за такими важливими факторами, як якість товарів чи послуг, терміни виконання, відповідність екологічним стандартам, соціальна відповідальність, а також інші аспекти, які можуть суттєво вплинути на кінцевий результат (рис. 1).

Рис. 1. Система критеріїв для впровадження ефективних закупівель

Джерело: узагальнено автором

Впровадження критеріїв ефективних закупівель має на меті створення прозорої та результативної системи, яка забезпечує раціональне використання державних ресурсів, задоволення суспільних потреб і стимулювання економічного розвитку. Це дозволяє мінімізувати корупційні ризики, підвищити конкурентність, якість товарів і послуг, а також гармонізувати національну систему з міжнародними стандартами. Крім того, впровадження таких критеріїв сприяє досягненню стратегічних цілей сталого розвитку, включаючи екологічну та соціальну відповідальність, і підвищує довіру суспільства до процесів державного управління.

Проте, незважаючи на позитивні зміни, публічні закупівлі в Україні стикаються з численними викликами, які можуть негативно впливати на їх ефективність та результативність. Корупційні ризики, недостатня кваліфікація учасників, бюрократичні перепони та інші проблеми, що виникають у процесі організації та проведення закупівель, створюють серйозні перешкоди для досягнення максимальних результатів від використання публічних коштів. У цьому контексті важливо детально розглянути основні виклики, з якими стикаються публічні закупівлі в Україні, і шляхи їх подолання для досягнення більш ефективної і прозорої системи управління державними фінансами (табл. 1).

Для подальшого вдосконалення концепції публічних закупівель в Україні потрібно продовжувати реформування системи, впроваджувати нові технології, удосконалювати механізми контролю та моніторингу, а також забезпечити ефективне навчання всіх учасників процесу закупівель. Важливо також підтримувати участь громадськості в процесі контролю за витрачанням публічних коштів і сприяти розвитку антикорупційних ініціатив. Зокрема, потрібно покращити систему контролю та забезпечити стабільність нормативної бази, що дозволить оптимізувати використання публічних коштів і підвищити довіру до системи публічних закупівель в Україні.

Таким чином, публічні закупівлі в Україні мають великий потенціал для підвищення ефективності управління державними ресурсами, проте потребують постійного вдосконалення та боротьби з наявними проблемами.

Таблиця 1

**Ключові загрози та заходи щодо їх подолання
в публічних закупівлях**

Фактор ризику	Маніфестація	Стратегія вирішення
1	2	3
Корупція	Зловживання службовим становищем Хабарництво Змова між учасниками	Підвищення прозорості процедур Посилення контролю та моніторингу Впровадження електронних систем закупівель Розвиток системи захисту викривачів корупції
Недостатня кваліфікація кадрів	Недостатнє розуміння законодавства Відсутність досвіду Недостатні навички роботи з електронними системами	Проведення навчальних програм та тренінгів Сертифікація фахівців з публічних закупівель Розробка методичних рекомендацій та інструкцій
Обмежена або недобросовісна конкуренція	Обмежена кількість учасників Змова між учасниками Дискримінаційні вимоги в тендерній документації Демпінг цін Надання недостовірної інформації Штучне створення перешкод для учасників	Спрощення процедур участі в закупівлях Залучення нових учасників Забезпечення рівних умов для всіх учасників Контроль за дотриманням антимонопольного законодавства Встановлення критеріїв кваліфікації учасників Перевірка достовірності інформації Застосування санкцій до недобросовісних учасників
Неефективне планування закупівель	Недостатній аналіз потреб Неправильне визначення обсягів закупівель Невідповідність планів реальним потребам	Впровадження систем електронного планування Підвищення кваліфікації фахівців з планування Аналіз потреб та моніторинг виконання планів
Затягування процедур	Бюрократичні перепони Несвоєчасне розглядання документів Оскарження результатів торгів	Оптимізація процедур закупівель Встановлення чітких термінів Спрощення процедури оскарження

Продовження таблиці 1

1	2	3
Низька технологічна зрілість	Застаріле обладнання Відсутність доступу до широкосмугового Інтернету Недостатнє використання електронних інструментів	Модернізація технічної бази Розширення доступу до Інтернету Впровадження сучасних інформаційних технологій Навчання фахівців роботі з новими технологіями

Джерело: узагальнено автором.

Література:

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/922-19>
2. Псьота В. О. Ефективні публічні закупівлі як інструмент сталого розвитку економіки країни. *Вісник львівського торговельно-економічного університету. Серія : Економічні науки.* 2020. Вип. 59. С. 65–73.